

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

YVES BOT

9 päivänä joulukuuta 2014¹

Yhdistetyt asiat C-226/13, C-245/13, C-247/13 ja C-578/13

**Stefan Fahrenbrock (C-226/13),
Holger Priestoph ym. (C-245/13),
Rudolf Reznicek (C-247/13) ja
Hans-Jürgen Kickler ym. (C-578/13)
vastaan
Helleenien tasavalta**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Landgericht Wiesbaden ja Landgericht Kiel)

Asetus (EY) N:o 1393/2007 — Asiakirjojen tiedoksianto — ”Siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsite — Kreikkalaisten joukkovelkakirjojen hallussapitäjien Kreikan valtiota vastaan sen johdosta, että kyseisten joukkovelkakirjojen arvoa alennettiin ilman joukkovelkakirjojen hallussapitäjien suostumusta, nostamat sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva kanne ja vahingonkorvauskanne

1. Käsiteltävät ennakkoratkaisupyyntö koskevat oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1393/2007² 1 artiklan tulkintaa.

2. Nämä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat Kreikan valtio sekä Fahrenbrock asiassa C-226/13, Priestoph ym. asiassa C-245/13, Reznicek asiassa C-247/13 sekä Kickler, Wöhlk ja Zahnärztekammer Schleswig-Holstein, Versorgungswerk, asiassa C-578/13 ja joissa on kyse vahingonkorvauskanteesta ja sopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta kanteesta. Pyyntö antavat unionin tuomioistuimelle tilaisuuden määrittää asetukseen N:o 1393/2007 sisältyvää ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä, joka puolestaan määrittää tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan.

3. Katson tässä ratkaisuehdotuksessa, että asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa³ tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä on tulkittava siten, ettei se kata kannetta, jonka yksityinen, jolla on hallussaan jäsenvaltion liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja, nostaa sillä perusteella vastuussa olevaa valtiota vastaan, että mainittu yksityinen velvoitettiin hyväksymään kyseisten joukkovelkakirjojen vaihtaminen arvoltaan alempiin joukkovelkakirjoihin kansallisen lainsäätäjän säädettyä lain, jolla joukkovelkakirjoihin sovellettavia ehtoja muutettiin yksipuolisesti ja taannehtivasti lisäämällä niihin yhteistoimintalauseke, jolla kyseisten joukkovelkakirjojen haltijoiden enemmistö voi vaatia vähemmistöä hyväksymään tällaisen vaihdon.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — EYVL L 324, s. 79.

3 — Asetuksen otsikossa käytetään sanamuotoa ”siviili- tai kauppaoikeudelliset asiat” (ranskankielisessä versiossa ”matière civile ou commerciale”), mutta mainituissa säännöksissä käytetään sanamuotoa ”siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat” (ranskankielisessä versiossa ”matière civile et commerciale”) (kursivointi tässä). Tämä ero rinnastuskonjunktion käytössä ei kuitenkaan mielestäni vaikuta kyseisen ilmaisun merkitykseen tai ulottuvuuteen.

4. Tulen tämänsuuntaisesti esittämään, että se, että obligaatiolainoja liikkeeseen laskeva jäsenvaltio käyttää suvereenia valtaansa sellaisen lainsäädäntötoimen avulla, jonka erityisenä tarkoituksena on välittömästi loukata liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjojen järjestelmää niin, että arvopapereiden haltijoiden vähemmistö voidaan velvoittaa taipumaan enemmistön tahtoon, merkitsee yksityisten välisiin suhteisiin sovellettaviin sääntöihin nähden poikkeuksellisen laajaa valtaa.

5. Tulen tekemään edellä sanotusta päätelmän, jonka mukaan haltijoiden vähemmistön jäsenvaltiota vastaan arvopapereiden vaihdon seurauksena nostamassa kanteessa on väistämättä kyse valtion vastuusta julkista valtaa käytettäessä tehdystä teosta, vaikka arvopapereiden nimellisarvon alentamiseen tähdännyt arvopapereiden vaihto on edellyttänyt enemmistöpäätöstä.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

6. Asetuksen N:o 1393/2007 johdanto-osan toisessa, kuudennessa ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa jäsenvaltioiden välillä lähetettävien oikeudenkäynti[asiakirjojen] ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon parantamista ja nopeuttamista.

--

(6) Yksityisoikeudellisia asioita koskevien tuomioistuinmenettelyjen tehokkuus ja nopeus edellyttävät, että oikeudenkäynti[asiakirjoja] ja muita asiakirjoja voidaan lähettää suoraan ja nopeita keinoja hyväksikäyttäen jäsenvaltioiden nimeämien paikallisten yksiköiden välillä. --

--

(9) Asiakirjan tiedoksianto olisi toimitettava mahdollisimman pian ja joka tapauksessa kuukauden kuluessa siitä, kun vastaanottava viranomainen on vastaanottanut asiakirjan.”

7. Mainitun asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa määritellään asetuksen soveltamisala seuraavasti:

”Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joissa oikeudenkäynti[asiakirja] tai muu asiakirja on lähetettävä tiedoksianto varten jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon. Asetusta ei sovelleta etenkin vero-, tulli- tai hallinto-oikeudellisiin asioihin eikä valtion vastuuseen teoista tai laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä (acta iure imperii).”

8. Saman asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on nimettävä keskusyksikkö, jonka tehtävänä on:

- a) toimittaa tietoja lähetäville viranomaisille;
- b) etsiä ratkaisuja ongelmiin, joita saattaa syntyä lähetettäessä asiakirjoja tiedoksianto varten;
- c) lähettää poikkeustapauksissa tiedoksiantopyyntö toimivaltaiselle vastaanottavalle viranomaiselle lähettävän viranomaisen pyynnöstä.

--”

9. Mainitun asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos on ilmeistä, että tiedoksiantopyyntö ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan tai tiedoksiantoa ei voida toimittaa, koska pyyntö ei täytä muotoa koskevia vaatimuksia, pyyntö ja lähetetyt asiakirjat on palautettava lähettävälle viranomaiselle heti, kun ne on vastaanotettu, liitteessä I olevalla vakiolomakkeelle laaditun palautusilmoituksen kanssa.”

10. Asetuksen N:o 1393/2007 liitteessä I olevaan vakiolomakkeeseen sisältyvän palautusilmoituksen 9.1 kohdassa esitetään palautuksen perusteeksi se, että ”pyyntö ei ilmiselvästi kuulu asetuksen soveltamisalaan”, ja erityisesti, että ”asiakirja ei ole luonteeltaan siviili- tai kauppaoikeudellinen”.⁴

B Kreikan lainsäädäntö

11. Kreikan 23.2.2012 säädetyssä laissa 4050/2012 nimeltä ”Säännöt niiden arvopapereiden muuttamisesta, jotka Kreikan valtio on laskenut liikkeeseen tai taannut, joukkovelkakirjojen haltijoiden suostumuksella”,⁵ vahvistetaan tämän valtion joukkovelkakirjojen uudelleenjärjestelyä koskevat menettelytavat. Laissa säädetään pääsääntöisesti uudelleenjärjestelyä koskevan tarjouksen jättämisestä tiettyjen Kreikan valtion liikkeeseen laskemien tai takaamien joukkovelkakirjojen haltijoille sekä sellaisen uudelleenjärjestelyä koskevan lausekkeen käyttöön ottamisesta, jolla kaikki joukkovelkakirjojen haltijat voidaan velvoittaa hyväksymään tarjouksessa ehdotettua uudelleenjärjestelyä koskevat ehdot, jos ne on hyväksytty määräenemmistöllä.

12. Lain 4050/2012 1 §:n 4 momentin mukaan kyseessä olevien arvopapereiden muuttaminen edellyttää päätösvaltaisuutta, joka vastaa puolta kyseessä olevien joukkovelkakirjojen kokonaiskannasta, sekä sellaisen määräenemmistön suostumusta, joka edustaa vähintään kahta kolmasosaa pääomasta.

13. Lain 4050/2012 1 §:n 9 momentissa säädetään, että mainitun menettelyn tuloksena tehtyä päätöstä sovelletaan erga omnes, se sitoo kaikkia asianomaisia joukkolainojen haltijoita sekä kumoaa kaikki muut sen kanssa mahdollisesti ristiriitaiset yleiset tai erityiset lait, hallinnolliset päätökset sekä sopimukset. Tämän säännöksen mukaan kyseisten arvopapereiden vaihtotapauksessa uusien arvopapereiden liikkeeseen laskeminen kumoaa entiset arvopaperit.

II Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

14. Kreikan valtio teki helmikuussa 2012 lain 4050/2012 nojalla liikkeeseen laskemiensa joukkovelkakirjojen haltijoille Fahrenbrock, Priestoph ym., Reznicek sekä Kickler, Wöhlk ja Zahnärztekammer Schleswig-Holstein, Versorgungswerk, tarjouksen näiden velkakirjojen vaihtamisesta uusiin velkakirjoihin, joiden nimellisarvoa oli huomattavasti alennettu.

15. Vaikka pääasian kantajat eivät hyväksyneet kyseistä tarjousta, Kreikan valtio vaihtoi kuitenkin alun perin kantajien hallussa olleet arvopaperit sellaisiin, joiden arvo oli huomattavasti niiden nimellisarvoa alhaisempi ja joiden laina-aikaa siirrettiin.

⁴ — Mainitun liitteen 9.1.1 kohta.

⁵ — FEK A’ 36/23.2.2012; jäljempänä laki 4050/2012.

16. Näin ollen pääasian kantajat nostivat kanteet, joilla vaaditaan joko alkuperäisten arvopapereiden palautusta Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch)⁶ 858, 861, 869⁷ ja 985⁸ §:n nojalla tai vahingonkorvausten maksamista siviililain 280 §:n 3 momentin ja 281 §:n⁹ tai BGB:n 826 §:n¹⁰ nojalla. Kantajat asiassa C-578/13 ovat lisäksi vaatineet alkuperäisten erääntyneiden sopimusvelvoitteiden täytäntöönpanoa.

17. Kreikan valtiolle osoitettujen haasteiden tiedoksiantomenettelyn yhteydessä on herännyt kysymys siitä, onko pääasian kantajien kanteen kohteena asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu teko tai laiminlyönti, jonka valtio, tässä tapauksessa Kreikan valtio, on tehnyt julkista valtaa käyttäessään.

18. Erityisesti asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 Bundesamt für Justiz (liittovaltion oikeushallintoviranomainen) on esittänyt epäilyksensä mahdollisuudesta luokitella kanteet mainitussa asetuksessa tarkoitetuiksi siviili- ja kauppaoikeudellisiksi asioiksi sekä asettanut tiedoksiantomenettelyn jatkamisen edellytykseksi sen, että Landgericht Wiesbaden (Saksa) ratkaisee ensin oikeusriidan luonteen.

19. Landgericht Kiel (Saksa) katsoi asiassa C-578/13, ettei asetusta N:o 1393/2007 sovelleta asiaan, joten se antoi liittovaltion oikeusministeriölle (Bundesministerium für Justiz) määräyksen ilmoittaa kanteesta diplomaattisten edustajien välityksellä. Ministeriö kuitenkin palautti tiedoksiantopyynnön panematta sitä täytäntöön viittaamalla ennakkoratkaisupyyntöihin asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13.

20. Molemmat kansalliset tuomioistuimet pyrkivät siis nyt selvittämään, kuuluvatko kyseiset pääasiat asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin. Ne katsovat ennakkoratkaisupyynnönpäätöksessään, ettei unionin tuomioistuin ole vielä vastannut siihen, riippuuko mainitun käsitteen tulkinta yksinomaan vaatimusten oikeudellisesta perustasta vai siitä, mikä on oikeusriidan ”ydin” tai ”perusolemus”. Molemmat tuomioistuimet huomauttavat, että asiat edellyttävät lain 4050/2012 tehokkuuden ja lainmukaisuuden arviointia, ja ovat taipuvaisia sulkemaan pois asetuksen N:o 1393/2007 soveltamisen, koska ne katsovat, että asioissa on kyse tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettusta valtion vastuusta teoista, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä.

21. Landgericht Wiesbaden päätti tässä tilanteessa lykätä asian käsittelyä asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen, joka on muotoiltu samaa sanamuotoa käyttäen kaikissa kolmessa asiassa:

”Onko – – asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklaa tulkittava siten, että kannetta, jolla kantaja, joka on hankkinut vastaajan liikkeeseen laskemia velkakirjoja, joita säilytettiin kantajan pankin arvopaperitilillä – – ja joiden osalta kantaja ei ollut hyväksynyt vastaajan helmikuun 2012 lopussa esittämää vaihtotarjousta, vaatii vahingonkorvausta, joka vastaa suuruudeltaan sitä arvon alenemista, joka seurasi maaliskuussa 2012 kuitenkin toteutetusta ja kantajalle taloudellisesti epäedullisesta velkakirjojen vaihdosta, on pidettävä tässä asetuksessa tarkoitettuna ’siviili- ja kauppaoikeudellisena asiana’?”

6 — Jäljempänä siviililaki.

7 — Haltijan, joka on menettänyt hallinnan laittoman omankädenoikeuden takia, nostama hallinnan palautuskanne.

8 — Omistusoikeuteen perustuva palautuskanne.

9 — Vahingonkorvaus velvollisuuden laiminlyönnin perusteella saamatta jääneen suorituksen asemesta.

10 — Oikeudenvastaisen toimen aiheuttaman vahingon korvaaminen.

22. Myös Landgericht Kiel päätti lykätä asian käsittelyä asiassa C-578/13 ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko – – neuvoston asetuksen – – N:o 1393/2007 1 artiklaa tulkittava siten, että kannetta, jolla valtion joukkovelkakirjoja vastaajalta ostanut esittää vastaajaan kohdistetun maksuvaatimuksen suoritus- ja vahingonkorvausvaatimuksen muodossa, on pidettävä mainitun asetuksen 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuna ’siviili- ja kauppaoikeudellisena asiana’, vaikka joukkovelkakirjojen hankkija ei ole hyväksynyt vastaajan helmikuun 2012 lopussa esittämää vaihtotarjousta, jonka – – laki 4050/2012 – – on tehnyt mahdolliseksi?
- 2) Onko kanteessa, joka perustuu pääosin lain [4050/2012] tehottomuuteen tai pätemättömyyteen, katsottava olevan kyse asetuksen [N:o 1393/2007] 1 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettusta valtion vastuusta teoista tai laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä?”

23. Asiat C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 5.6.2013 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten. Myös asia C-578/13 yhdistettiin näihin asioihin unionin tuomioistuimen presidentin 10.12.2013 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

III Asian arviointi

A Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

24. Euroopan komissio toteaa ensisijaisesti, ettei asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 esitettyjä ennakkoratkaisupyyntöjä voida ottaa tutkittavaksi, ja vetoaa erityisesti niiden tosiseikkojen puutteelliseen kuvailuun, jotka koskevat vaihtotarjouksen yksityiskohtia sekä olosuhteita, joissa kyseinen vaihto on tehty. Komissio esittää, että Bundesamt für Justiz oli keskusyksikön ominaisuudessa kieltäytynyt lähettämästä haasteita asetuksen N:o 1393/2007 mukaisesti, koska sillä oli epäilyjä siitä, voitiinko vaatimusten katsoa kuuluvan siviilioikeudellisten asioiden piiriin, ja väittää lisäksi, ettei esitetyillä kysymyksillä ole merkitystä pääasioiden ratkaisun kannalta, koska Bundesamt für Justizin tehtävänä ei ole estää asiakirjojen lähettämistä. Komissio lisää, että mikäli vastaajan argumentaatioon ei ole mahdollista tutustua, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella ei ole käytössään tietoja, joita se tarvitsee voidakseen lausua asioiden siviili- ja kauppaoikeudellisesta luonteesta ja siten toimivaltakysymyksestä.

25. Tosiseikkojen puutteellista kuvailua koskevasta argumentista on ensinnäkin syytä muistaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska kansalliselle tuomioistuimelle on pyrittävä antamaan hyödyllinen tulkinta unionin oikeudesta, tämän on määriteltävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat tai vähintäänkin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat.¹¹ Unionin tuomioistuimen asettamien vaatimusten taso vaihtelee kullekin alalle ominaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuuden mukaan.¹²

26. Jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla on myös oltava ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen toimittamien tietojen perusteella mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti.¹³

11 — Ks. erityisesti tuomio Woningstichting Sint Servatius (C-567/07, EU:C:2009:593, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

12 — Ibid., tuomion 53 kohta.

13 — Ks. mm. määräys 3D I (C-107/14, EU:C:2014:2117, 9 kohta).

27. Tässä tapauksessa asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 esitetyt ennakkoratkaisupyyntö kuitenkin antavat unionin tuomioistuimelle riittävästi tietoa tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista ja tuovat ilmi syyt, joiden vuoksi Landgericht Wiesbaden päätyi ennakkoratkaisukysymyksen esittämiseen, sillä niissä ilmaistaan selkeästi unionin oikeuden säännösten, joiden tulkintaa on pyydetty, ja pääasioiden välinen yhteys. Kreikan valtion liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen vaihdon tapaa koskevien yksityiskohtien todellakin valitettavan niukka kuvaus ei kuitenkaan ole estänyt pääasioiden kantajia, Kreikan hallitusta tai komissiota esittämästä asianmukaisesti kantaansa esitettyihin kysymyksiin, kuten käy ilmi niiden unionin tuomioistuimelle esittämistä huomautuksista.

28. Toiseksi tarkasteltaessa esitettyjen kysymysten merkityksellisyyttä on aiheellista aluksi huomata, ettei minusta ole oikein väittää, kuten komissio tekee, että Bundesamt für Justiz estäisi asiakirjojen siirron keskusyksikön ominaisuudessa. Saksan liittotasavallan komissiolle asetuksen N:o 1393/2007 23 artiklan mukaisesti ilmoittamista tiedoista¹⁴ näet ilmenee, että tämä jäsenvaltio on antanut keskusyksikön tehtävän kunkin osavaltion hallituksen nimeämille elimille. Komission argumentaatio, joka perustuu siihen, ettei mainitun asetuksen 3 artiklassa tarkoitettu keskusyksikkö voi estää lähettämistä, ei siten ole minusta perusteltu.

29. Sitä vastoin en ole komission lailla aivan varma siitä, onko asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla koskeva menettely mahdollista keskeyttää jo alkuunsa sen vuoksi, että asetuksen N:o 1393/2007 aineellisesta soveltamisalasta on epävarmuutta. Pohdin tarkemmin ennakkoratkaisupyyntöjen tutkittavaksi ottamista, kun otetaan huomioon vaatimus siitä, että kansallisessa tuomioistuimessa, joka käyttää lainkäyttövaltaansa, on oltava vireillä oikeusriita.

30. Tuomiosta Job Centre¹⁵ alkaneesta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin, kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen.¹⁶

31. Jos siis ennakkoratkaisua pyytänyt elin tekee hallintopäätöksen eikä samalla ratkaise oikeusriitaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuna elimenä, sen ei voida katsoa toimivan tuomiovallan käyttäjänä. Tämä koskee erityisesti kansallisessa lainsäädännössä tarkoitettuja tuomioistuimia, joita ei ole pyydetty ratkaisemaan asiaa mutta jotka vastaavat jonkin rekisterin, kuten kaupparekisterin, pitämisestä,¹⁷ kiinteistörekisteriin kirjaamista koskevan hakemuksen tutkinnasta¹⁸ tai väestörekisteriä koskevan hallintopäätöksen tekemisestä.¹⁹

32. Erityisesti oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantopyynnöistä yhteisöjen tuomioistuin on todennut tuomiossaan Roda Golf & Beach Resort²⁰ olevansa toimivaltainen vastaamaan asetuksen (EY) N:o 1348/2000²¹ soveltamisalaa koskeviin ennakkoratkaisukysymyksiin, ja tätä se on perustellut sillä, että toisin kuin kirjaaja, jolle on esitetty tiedoksiantopyyntö asetuksen N:o 1348/2000 nojalla ja joka toimi hallintoviranomaisena ilman että olisi samanaikaisesti ratkaissut oikeusriitaa, tuomioistuin, jonka oli annettava ratkaisu oikaisuvaatimuksesta, joka oli tehty kyseisen kirjaajan päätöksestä kieltäytyä tekemästä pyydettyä tiedoksiantoa, ratkaisi oikeusriidan ja käytti tuomiovaltaa.²²

14 — Tietoihin pääsee tutustumaan komission verkkosivuilla Euroopan siviilioikeudellisen atlaksen kautta osoitteessa: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_centralbody_de_fr.htm.

15 — C-111/94, EU:C:1995:340.

16 — Ks. tuomio Torresi (C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

17 — Ks. tuomio Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, 57 kohta).

18 — Ks. tuomio Salzmann (C-178/99, EU:C:2001:331, 15–17 kohta).

19 — Ks. tuomio Standesamt Stadt Niebüll (C-96/04, EU:C:2006:254, 14–17 kohta).

20 — C-14/08, EU:C:2009:395.

21 — Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL L 160, s. 37).

22 — Tuomio Roda Golf & Beach Resort (EU:C:2009:395, 37 kohta).

33. Mainitusta tuomiosta alkaneen oikeuskäytännön soveltaminen asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 esitettyihin ennakkoratkaisupyyntöihin saattaisi johtaa siihen, että unionin tuomioistuin toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa, koska kansallinen tuomioistuin, jossa kanne nostettiin ennen haasteen tiedoksiantoa, käyttää ainoastaan hallinnollista valtaa ilman, että sen ratkaistavaksi olisi tässä vaiheessa jätetty oikeusriitoja, joissa on kyse osapuolten erimielisyyksistä tiedoksiannon menettelytavoista.

34. Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut tuomiossaan Weryński,²³ jossa on kyse jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28.5.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001²⁴ tulkinnasta, että SEUT 267 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua ilmausta antaa ratkaisun on tulkittava laajasti niin, että se kattaa ”koko tuomionantomenettelyn”,²⁵ ja katsonut, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi, vaikka se liittyy muuhun kuin asianosaisten kesken riidanalaiseen kysymykseen.

35. Lisäksi tuomiosta Corsica Ferries²⁶ ilmenee, ettei asian saattamiselle unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi aseteta sellaista edellytystä, että menettelyn, jonka yhteydessä kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisukysymykset, olisi oltava kontradiktorinen.²⁷

36. Tässä tapauksessa asioissa C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 esitetyt kysymykset, jotka liittyvät siihen, millaisessa muodossa haasteen tiedoksianto on tehtävä vastaajalle, ovat esikysymyksiä, joiden ratkaiseminen on välttämätöntä pääasioiden ratkaisun kannalta. Toisin kuin komissio väittää kirjallisissa huomautuksissaan hieman ristiriidassa sen toteamuksen kanssa, jonka mukaan asetukseen N:o 1393/2007 sisältyvän ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitteen arviointi ei vaikuta asetuksen (EY) N:o 44/2001²⁸ mukaiseen tuomioistuinten toimivaltaan, ennakkoratkaisupyyntöön esittäneen tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua toimivaltaisuudesta menettelyn siinä vaiheessa, jossa vastaaja ei mahdollisesti voi ilmaista kantaansa, vaan yksinomaan päättää, miten vastaajalle tehtävä tiedoksianto hoidetaan.

37. Vaikka oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantomenettelyjen hallinnollisia pullonkauloja on vältettävä, minusta on kuitenkin asianmukaisen oikeudenkäytön vaatimusten mukaista saada mahdollisimman ripeästi käyttöön erga omnes -tulkinta, jonka avulla voidaan tarkoin selvittää asetuksen N:o 1393/2007 aineellinen soveltamisala sekä saada näin selville, missä muodossa tiedoksianto voidaan tehdä. Näin on etenkin silloin, kun – kuten pääasioissa – useita samankaltaisia pyyntöjä on esitetty eri tuomioistuimille, jotka ovat antamassa keskenään ristiriitaisia päätöksiä. Mahdollisuus esittää ennakkoratkaisukysymys menettelyn varhaisessa vaiheessa on minusta loppujen lopuksi olennainen osa itse kysymysten kohdetta, joka puolestaan liittyy haasteen tiedoksiantoa koskevien menettelytapojen selvittämiseen.

38. Edellä selostettujen syiden vuoksi ehdotan, että unionin tuomioistuin hylkää komission oikeudenkäyntiväitteet ja toteaa olevansa toimivaltainen ratkaisemaan kaikki ennakkoratkaisupyyntöt.

23 — C-283/09, EU:C:2011:85.

24 — EYVL L 174, s. 1.

25 — Tuomion 41 ja 42 kohta.

26 — C-18/93, EU:C:1994:195.

27 — Tuomion 12 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen. Ks. myös vastaavasti tuomio Roda Golf & Beach Resort (EU:C:2009:395, 33 kohta).

28 — Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL 2001, L 12, s. 1).

B Pääasia

39. Nämä kaksi kansallista tuomioistuinta tiedustelevat kysymyksillään unionin tuomioistuimelta lähinnä sitä, onko asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä tulkittava siten, että se kattaa kanteen, jonka yksityinen, jolla on hallussaan jäsenvaltion liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja, nostaa tätä sillä perusteella sopimusperusteisessa vastuussa ja sopimukseen perustumattomassa vastuussa olevaa valtiota vastaan, että mainittu yksityinen velvoitettiin hyväksymään kyseisten joukkovelkakirjojen vaihtaminen arvoltaan alempiin joukkovelkakirjoihin kansallisen lainsäätäjän säädettävä lain, jolla kyseisiin arvopapereihin sovellettavia ehtoja muutettiin yksipuolisesti ja taannehtivasti lisäämällä niihin yhteistoimintalauseke, jolla arvopapereiden haltijoiden enemmistö voi vaatia vähemmistöä hyväksymään tällaisen vaihdon.

40. Pääasian kantajat asiassa C-578/13, Kreikan hallitus sekä komissio myöntävät yksimielisesti, että asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä on tulkittava itsenäisesti ottamalla huomioon asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohdassa käytettyjen samojen sanamuotojen tulkinta. Kaikki unionin tuomioistuimessa huomautuksia esittäneet osapuolet ovat lisäksi samaa mieltä siitä, että valtiota vastaan nostettu kanne voidaan sulkea asetuksen N:o 1393/2007 soveltamisalan ulkopuolelle ainoastaan, jos se perustuu julkisen vallan toimiin. Osapuolet ovat huomautuksissaan kuitenkin eri mieltä siitä, mitä päätelmiä olisi tehtävä siitä, että Kreikan valtio muutti lailla 4050/2012 yksipuolisesti ja taannehtivasti sen liikkeeseen laskemiin tai takaamiin arvopapereihin sovellettavia ehtoja lisäämällä niihin jälkikäteen uudelleenjärjestelyä koskevan lausekkeen, jolla kaikkia haltijoita voidaan velvoittaa hyväksymään päätöksiä, joita vain niiden enemmistö on tehnyt.

41. Asioiden C-226/13, C-245/13 ja C-247/13 kantajat tähdentävät, että pääasiat kuuluvat puhtaasti yksityisoikeuden alaan, koska Kreikan valtiota ei syytetä julkisen vallan oikeuksien käytöstä vaan siitä, että se on loukannut kantajien omaisuudensuojaa laittomalla omankädenoikeudella. Pääasian kantajat eivät kiistä ”implisiittiseksi” kutsuttua julkisen vallan oikeuksien käyttöä lailla 4050/2012, mutta väittävät kuitenkin, ettei laista käy ilmi julkisoikeudellista yhteyttä heidän kanteidensa kohteen osalta siltä osin kuin mainitulla lailla ei säännellä julkisoikeudellisia suhteita vaan yksityisoikeudellisia perinteisiä suhteita, eikä laissa käsitellä pakkolunastusta Saksan oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla, koska sitä ei ole annettu määrätyn julkisen tehtävän toteuttamiseksi. Julkisen vallan toimenpiteen puuttuessa jonkin muun jäsenvaltion tuomioistuimen toimivalta on kantajien mukaan perusteltu, eikä Kreikan valtio voi vedota immunitettiin. Muilta osin kantajat toteavat, että Kreikan valtio on Kreikan tuomioistuimissa vireille saatettujen samankaltaisten oikeusriitojen osalta eksplisiittisesti myöntänyt, etteivät kanteet liity julkisen vallan käyttöön.

42. Asian C-578/13 kantajat tähdentävät, että niiden kanne on kohdistettu Kreikan valtiota vastaan yksityisenä velallisenä, joka kuuluu joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskun vuoksi yksityisoikeuden piiriin. Kantajat arvioivat, että riidan kohde ja vaatimuksen perusta on syytä ottaa huomioon, ja katsovat näin ollen, että heidän kanteensa perustuu heidän oikeuteensa saada yksityisoikeudellisten sääntöjen mukaan takaisin tämän valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat. Kantajat lisäävät, että vaikka kantajista kaksi nojautuu kanteessaan toissijaisesti myös sopimukseen perustumatonta vastuuta koskeviin siviililain säännöksiin, he eivät kuitenkaan riitautta pakkolunastusta vaan mainitun valtion tahallisen ja vilpillisen toiminnan velallisenä.

43. Kreikan hallituksen mukaan on juuri päinvastoin eli niin, että kyseinen lainsäädäntötoimenpide sekä täytäntöönpanosäännökset, jotka hallitus antoi myöhemmin voimassa olevien arvopapereiden vaihtoa koskevien ehtojen vahvistamiseksi valtionvelan uudelleenjärjestelyssä, jonka Kreikan kumppanimaat Euroopan unionissa hyväksyivät yksimielisellä päätöksellä, ovat valtion toimivaltaisilta elimiltä peräisin olevia julkisen vallan toimia, joilla pyritään yleisen edun turvaamiseen. Kreikan hallituksen mukaan pääasian kantajat kiistävät välillisesti näiden toimien pätevyyden yksityisten väliseen riita-asiaan vedoten ja asettavat siten valtion vastuuseen julkista valtaa käytettäessä tehdyistä teoista tai laiminlyönneistä.

44. Komissio puolestaan toteaa aluksi, että niin prosessiekonomian ja puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen vaatimuksiin kuin asetuksen N:o 1393/2007 tavoitteisiin liittyvien syiden vuoksi tämän asetuksen mukaisesta haasteen tiedoksiannosta on mahdollista kieltäytyä ainoastaan siinä tapauksessa, että alustavan tutkimuksen perusteella voidaan todeta, ettei vaatimus selvästikään kuulu siviili- tai kauppaoikeudellisten asioiden alaan. Komissio muistutti ensin, että valtioiden jälleenrahoittaessa itse toimintansa finanssimarkkinoilla ne toimivat yksityisoikeudellisen oikeushenkilön tavoin ja ovat siten yksistään markkinalakien alaisia, minkä jälkeen se tähdensi pääasiasta, ettei pelkkä uudelleenjärjestelyä koskevan lausekkeen lisääminen jälkikäteen sinänsä tarkoita ratkaisevaa toimenpidettä, joka on tehty julkisen vallan oikeuksia käytettäessä. Tällaisella lausekkeella, jota käytetään usein yksityisten välisissä liiketoimissa, on näet komission mukaan ollut vain toisarvoinen tehtävä, jolla joukkovelkakirjojen haltijoille on annettu mahdollisuus tehdä vaihtotarjousta koskeva koordinoitu ja markkinoiden mukainen päätös. Lisäämällä yksipuolisesti uudelleenjärjestelyä koskevan lausekkeen Kreikan valtio on komission mukaan lopulta tyytynyt mukauttamaan erityisasemasta nauttivan valtion sopimuksen ehtoja vastaamaan yksityisten sopimusehtoja. Pelkästään se seikka, että Kreikan valtio on tässä tarkoituksessa käyttänyt julkisoikeudellisia välineitä, ei sinänsä riitä muodostamaan iure imperii -toimenpidettä, kun toisaalta oikeussuhteeseen kokonaisuudessaan liittyy yksityisoikeudellinen piirre ja se kuuluu iure gestionis -toimenpiteiden alaan.

45. Ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten esittämiin kysymyksiin vastaamiseksi on syytä ensinnäkin lausua siitä, onko asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sanamuotoa ”siviili- ja kauppaoikeudellinen” tulkittava samalla tavoin kuin asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaan sisältyvää samaa käsitettä. Vastattuani myöntävästi tähän ensimmäiseen kysymykseen tarkastelen toisessa vaiheessa sitä, miten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä nykyisin tulkitaan asetuksessa N:o 44/2001 tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeuden” käsitettä. Kolmanneksi sovellan tästä johtuvia arviointiperusteita voidakseni selvittää, kuuluvatko käsiteltävät pääasiat näiden asioiden piiriin asetuksessa N:o 1393/2007 tarkoitettulla tavalla.

1. Asetuksessa N:o 1393/2007 tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitteen tulkintaa koskevat menettelytavat

46. Asetuksen N:o 1393/2007 soveltamisalan rajaaminen viittaamalla siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin juontaa juurensa perinteisestä mallista, joka perustuu Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin sekä Euroopan yhteisöjen yhteydessä laadittuihin kansainvälisen yksityisoikeuden sopimukseen. Tämä koskee erityisesti oikeudenkäyntiasiakirjoja ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevaa 15.11.1965 tehtyä Haagin yleissopimusta, jota ei sovelleta näiden kahden aihealueen ulkopuolella, kuten jo sopimuksen otsikostakin ilmenee. Sama pätee 27.9.1968 tehtyyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen,²⁹ joka on korvattu asetuksella N:o 44/2001, joka puolestaan korvataan 10.1.2015 lukien tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1215/2012.³⁰

29 — EYVL 1972, L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus.

30 — EUVL L 351, s. 1. Lukuun ottamatta asetuksen N:o 1215/2012 75 ja 76 artiklaa, joita sovelletaan 10.1.2014 lähtien.

47. Siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden käsite sisältyy tätä nykyä moniin unionin oikeuden säädöksiin;³¹ sille ei ole olemassa positiivista määritelmää. Käsitettä on arvioitava ottamalla huomioon esimerkinomaisesti näissä asiakirjoissa mainitut nimenomaiset poikkeukset, ja useimmissa asiakirjoissa niiden soveltamisalan ulkopuolelle jätetään ”vero- tai tulliasiat ja hallinto-oikeudelliset asiat”³² sekä ”valtion vastuu teoista tai laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä”.³³

48. Siltä osin kuin siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden käsite on toistettu samanmuotoisena kuin ensin Brysselin yleissopimuksessa ja sitten asetuksessa N:o 44/2001, näiden osalta vahvistettu oikeuskäytäntö tarjoaa erityisen tarkoituksenmukaisen tulkintaperusteen. Niiden ottaminen asetuksen N:o 1393/2007 1 artiklan tulkintaperusteeksi on oikeusvarmuuden sekä unionin oikeusjärjestyksen johdonmukaisuuden vaatimusten mukaista yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla. On myös aiheellista tähdentää, että tuomion Lechouritou ym.³⁴ perusteluissa puolletaan tämän alan piiriin kuuluvien eri asiakirjojen yhtenäistä tulkintaa, sillä yhteisöjen tuomioistuin on ottanut Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun käsitteen ”yksityisoikeudellinen asia” tulkinnassa huomioon iure imperii -toimenpiteiden soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen, joka ei sisältynyt tähän yleissopimukseen vaan muihin säädöksiin.³⁵

49. Tarkoituksenmukaisen arviointiperusteen muodostaminen edellyttää siis, että otetaan mallia Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen sisältyvän ”yksityisoikeudellisten asioiden” sekä asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaan sisältyvän ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitteen tulkinnan yhteydessä vahvistetuista ratkaisuista nojautumalla vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti³⁶ niin ”itsenäisyyden” käsitteeseen, joka perustuu unionin oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan vaatimukseen liittyviin tehokkuusnäkökohtiin, kuin teleologisen tulkinnan oikeudelliseen tekniikkaankin, joka mahdollistaa asetuksen N:o 1393/2007 erityisten tavoitteiden huomioon ottamisen.³⁷

31 — Ks. mm. riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta 21.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 (EUVL L 143, s. 15) 2 artiklan 1 kohta; eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 861/2007 (EUVL L 199, s. 1) 2 artiklan 1 kohta; tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla 21.5.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY (EUVL L 136, s. 3) 1 artiklan 2 kohta; sekä eurooppalaisen tilvarojen turvaamismääräysmenettelyn käyttöön ottamisesta rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 655/2014 (EUVL L 189, s. 59) 2 artiklan 1 kohta.

32 — Nämä sanamuodot, jotka toistuvat asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohdassa, on otettu käyttöön 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen sekä tämän yleissopimuksen tulkitsemisesta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa tehtyyn pöytäkirjaan (ks. tämän yleissopimuksen 3 artikla).

33 — Tämä täsmennys ei sisälly Brysselin yleissopimukseen eikä asetukseen N:o 44/2001, mutta se on sitä vastoin sisällytetty asetukseen N:o 1215/2012 (ks. tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdan toinen virke).

34 — C-292/05, EU:C:2007:102.

35 — Tuomion 45 kohta.

36 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 50 kohta.

37 — Tällaista päättelytapaa yhteisöjen tuomioistuin onkin noudattanut tuomiossaan C (C-435/06, EU:C:2007:714). Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin muistutti ensin, kuinka ”yksityisoikeudellisten asioiden” käsitettä tulkitaan Brysselin yleissopimuksessa, ja tulkitsi siten tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 2.12.2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2116/2004 (EUVL L 367, s. 1), 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”siviilioikeudellisen asian” käsitettä ottamalla huomioon asetuksen N:o 2201/2003 erityiset tavoitteet.

2. Brysselin yleissopimuksessa tarkoitetun ”yksityisoikeudellisten asioiden” käsitteen ja asetuksessa N:o 44/2001 tarkoitetun ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitteen tulkinta

50. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua ”yksityisoikeudellisten asioiden” käsitettä sekä asetuksen N:o 44/2001 1 artiklassa tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä on pidettävä itsenäisinä käsitteinä, joiden tulkinnessa on käytettävä perustana yhtäältä näiden asiakirjojen järjestelmää sekä toisaalta niitä yleisiä periaatteita, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta.³⁸

51. Itsenäinen tulkinta johtaa unionin tuomioistuimen mukaan siihen, että Brysselin yleissopimuksen ja asetuksen N:o 44/2001 soveltamisala on selvitettävä ottamalla huomioon ”*oikeusriidan asianosaisten välisen oikeussuhteiden laatua tai oikeusriidan kohdetta luonnehtivat seikat*”.³⁹

52. Viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön välisistä oikeusriidoista on sanottava, että useissa ratkaisuihin, joista käy ilmi hyvin selvä suuntaus puhtaasti elimellisen arviointiperusteen hylkäämisen puolesta, on vahvistettu erottamisperuste, joka perustuu siihen, onko kyseessä oleva viranomainen käyttänyt julkisen vallan oikeuksia. Yhteisöjen tuomioistuin on siten katsonut tuomiossa LTU⁴⁰ ja tuomiossa Rüffer,⁴¹ että siviili- ja kauppaoikeuden ala ei kata viranomaisen ja yksityishenkilön välisiä oikeusriitoja ”*viranomaisen käyttäessä julkista valtaa*”.⁴² Tämä arviointiperuste toistetaan toisinaan erilaisin mutta asiasisällöltään kuitenkin yhteneväisin sanamuodoin useissa myöhemmin tehdyissä ratkaisuihin, joissa siviili- ja kauppaoikeuden alan ulkopuolelle on jätetty asiat, joissa on kyse ”yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin yleisiin oikeussääntöihin verrattuna poikkeuksellisesta” vallasta.⁴³

53. Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi täsmentänyt, että sen selvittämiseksi, onko oikeusriidassa kyse yksityisoikeudellisen henkilön ja julkista valtaa käyttävän viranomaisen välisestä asiasta, on tutkittava ”*kanteen nostamisen perusteet ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt*”.⁴⁴ Mainittu tuomioistuin on tämän arviointiperusteen nojalla luokitellut tuomiossa Baten⁴⁵ siviiliasiaksi takautumiskanteen, jonka on nostanut eronneelle aviovaimolle ja tämän lapselle tiettyjä rahasummia maksanut julkisoikeudellinen sosiaalihuoltoelin eronnutta aviopuolisoa ja lapsen isää vastaan tämän elatusvelvollisuuden perusteella.⁴⁶ Yhteisöjen tuomioistuin on tähän ratkaisuun päätymiseksi nojautunut siihen, että vaikka kanteen nostajana oli julkisoikeudellinen elin, sen perusteena oli lakisääteinen elatusapuvelka ja siinä noudatettiin yksityisoikeuden sääntöjä, joilla määritellään sitä koskevat vaatimukset ja rajoitukset, ja se nostettiin siviilituomioistuimissa siviiliprosessilain mukaisesti.⁴⁷

54. Tuomiossaan *Préservatrice foncière TIARD*⁴⁸ yhteisöjen tuomioistuin on nojautunut jälleen kanteen nostamisen perusteiden ja sitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen tutkimiseen sekä katsonut, että yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimuspuolena oleva valtio on esittänyt yksityisoikeudelliselle henkilölle sellaisen yksityisoikeudellisen takaussopimuksen

38 — Ks. mm. tuomio Lechouritou ym. (EU:C:2007:102, 29 kohta) ja tuomio flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 — Ibid., tuomion 30 ja 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen. Kursivointi tässä.

40 — 29/76, EU:C:1976:137.

41 — 814/79, EU:C:1980:291.

42 — Ks. näiden tuomioiden 4 ja 8 kohta. Kursivointi tässä.

43 — Ks. mm. tuomio *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282, 30 kohta).

44 — Ks. tuomio Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, 31 kohta). Kursivointi tässä.

45 — EU:C:2002:656.

46 — Tuomion 37 kohta.

47 — Tuomion 33 kohta.

48 — EU:C:2003:282.

täytäntöön panemiseksi, joka oli tehty, jotta toinen henkilö voisi antaa tämän valtion vaatiman ja määrittelemän vakuuden, mikäli velkojan ja takaajan välinen takaussopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkinnyt sitä, että valtio käyttää siinä yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa.⁴⁹

55. Unionin tuomioistuin on katsonut tämän oikeuskäytännön linjauksen mukaan tuomiossaan Sapir ym.,⁵⁰ että siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsite kattaa perusteettoman edun palautuskanteen, jonka julkisyhteisö on nostanut sellaisen hallintomenettelyn päätteeksi, jonka tarkoituksena on korvata natsihallinnon aikana vainojen yhteydessä kiinteistön menetyksestä aiheutunut vahinko. Unionin tuomioistuin on pitänyt merkityksellisinä seikkoina sitä, että kanteen taustalla oleva korvausvaatimus perustui kansallisiin säännöksiin, jotka ovat identtisiä kaikille palautusvaatimusten rasittamien kiinteistöjen omistajille, sekä sitä seikkaa, että hallintomenettely oli sama kyseessä olevan omistajan ominaisuudesta riippumatta, kun omistajalla ei ollut vahinkoa kärsineen henkilön palautusta koskevien oikeuksien määrittämisessä mitään ratkaisuun liittyviä erioikeuksia. Unionin tuomioistuin on ottanut huomioon myös sen, että kanne, jolla pyrittiin perusteettoman edun palautukseen, ei kuulunut hallintomenettelyyn, se oli nostettava siviilituomioistuimissa ja sen oikeusperustana olivat siviililain säännökset.⁵¹

56. Tuomiossaan Sunico ym.⁵² unionin tuomioistuin on puolestaan katsonut, että asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan kuuluu kanne, jolla jäsenvaltion viranomainen vaati toisessa jäsenvaltiossa asuvilta luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä korvausta vahingosta, joka oli aiheutunut ensin mainitussa jäsenvaltiossa maksettavaa arvonlisäveroa koskevassa petostarkoituksessa toteutetusta deliktisestä yhteistoiminnasta. Unionin tuomioistuin on tutkinut vaatimuksen tosiseikkoja koskevaa perustaa ja oikeusperustaa sekä asianosaisten välistä oikeussuhdetta selvittäessään, oliko viranomainen käyttänyt tämän oikeussuhteen yhteydessä yksityisten välisiin suhteisiin sovellettaviin sääntöihin nähden poikkeuksellisen laajaa valtaa.⁵³

57. Kanteen nostamisen perusteita ja sitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä koskeva peruste, joka on otettu käyttöön tuomiolla Baten⁵⁴ ja toistettu tuomiossa Préservatrice foncière TIARD,⁵⁵ tuomiossa Frahuil,⁵⁶ tuomiossa Sapir ym.⁵⁷ sekä tuomiossa Sunico ym.,⁵⁸ esiintyy kuitenkin vain toissijaisena siinä mielessä, että sitä käytetään vain silloin, kun ei ole voitu osoittaa, että vaatimuksen aineellinen perusta on julkisen vallan toimenpiteessä.

58. Tuomiossaan Rüffe,⁵⁹ jossa oli kyse kanteesta, jonka Alankomaiden valtio oli nostanut sellaisen laivan omistajaa vastaan, joka oli törmännyt toiseen laivaan ja aiheuttanut sen uppoamisen, ja jossa vaadittiin hylyn nostamisen aiheuttamien kulujen perintää, yhteisöjen tuomioistuin onkin todennut, että se, että hallinnoinnista vastannut valtio haki näiden kulujen korvaamista julkisen vallan käyttämiseen perustuvan saamisoikeuden perusteella, oli riittävä peruste sille, että sen kanteen oli katsottava jäävän Brysselin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka kansallisessa oikeudessa tälle valtiolle tässä tarkoituksessa mahdollinen oikeudenkäyntimenettely ei ollut hallintomenettely vaan yleisen säännösten mukainen takautumiskanne.⁶⁰

49 — Tuomion 36 kohta.

50 — C-645/11, EU:C:2013:228.

51 — Tuomion 35–37 kohta.

52 — C-49/12, EU:C:2013:545.

53 — Tuomion 36–40 kohta.

54 — EU:C:2002:656.

55 — EU:C:2003:282.

56 — C-265/02, EU:C:2004:77.

57 — EU:C:2013:228.

58 — EU:C:2013:545.

59 — EU:C:1980:291.

60 — Tuomion 13 ja 15 kohta.

59. Tätäkin merkityksellisempi on tuomio Lechouritou ym.,⁶¹ jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, ettei yksityisoikeudellisiin asioihin kuulu valtiota vastaa nostettu kanne, jolla pyritään saamaan korvaus vahingosta, joka on aiheutunut asevoimien toisessa maailmansodassa sotatoimien yhteydessä toteuttamien tekojen uhrien oikeudenomistajille. Pyrkiessään luonnehtimaan yksistään kanteen tosiseikkoja koskevaa perustaa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tällaisissa toimita ”on kyse valtion suvereenisuuden erästä ilmenemismuodosta erityisesti siltä osin kuin toimivaltaiset valtion elimet päättävät kyseisistä toimita *yksipuolisesti* ja *sitovasti* ja nämä toimet liittyvät erottamattomasti valtioiden ulko- ja puolustuspolitiikkaan”.⁶² Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi pitänyt tärkeänä huomauttaa, ettei sillä seikalla ollut merkitystä, että valitusta luonnehdittiin siviilioikeudelliseksi siltä osin kuin sillä pyrittiin saamaan rahallinen korvaus valittajille aiheutuneesta aineellisesta ja aineettomasta vahingosta.⁶³

60. Minusta on tärkeää myös huomata, että kaikissa tuomioissa, joilla pyritään selvittämään kanteen nostamisen oikeusperusta ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt, on tuomiota Frahuil⁶⁴ lukuun ottamatta kyse etenkin julkisyhteisön nostamista takautumiskanteista. Tällöin on johdonmukaista kiinnittää huomiota kanteen nostamisen perusteisiin ja sitä koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin sen selvittämiseksi, käyttäkö viranomainen julkisen vallan asemaa juuri sillä, että se nostaa kanteen. Sitä vastoin kun on kyse yksityisen viranomaista vastaan nostamasta vahingonkorvauskanteesta, se, että kansallisessa oikeudessa kanteessa käytetään yksityisoikeuden perinteisiä muotoja, ei ole ratkaiseva seikka varsinkaan, kun sovellettavaa lakia ei ole vielä määritelty.⁶⁵ Sen sijaan on tärkeää varmistaa, onko vaatimusten aineellinen perusta julkisen vallan toimenpiteessä.

3. Oikeuskäytännössä asetettujen arviointiperusteiden soveltaminen pääasioihin

61. Unionin tuomioistuimen edellä mainittujen eri tuomioiden yhteydessä vähitellen kehittämä analyysi ei anna selvää vastausta käsillä olevaan kysymykseen. Tämä selittyy sillä erikoislaatuisella seikalla, että kreikkalaisia joukkovelkakirjoja hallussaan pitävien saksalaisten Kreikan valtiota vastaan nostamilla kanteilla on itse asiassa kaksi perustaa, jotka liittyvät yhtäältä obligaatiolainojen liikkeeseen laskemiseen ja toisaalta näiden nykyisin voimassa olevien lainojen liikkeeseen laskemista koskevien ehtojen muuttamiseen Kreikan lainsäätäjän toimenpiteen johdosta.

62. Valtioiden liikkeeseen laskemien obligaatiolainojen katsotaan kuuluvan iure gestionis -toimenpiteisiin, joiden osalta noudatetaan tämäntyyppisiin toimiin sovellettavia yleisiä sääntöjä.⁶⁶ On muuten myös todettava, ettei Kreikan hallitus väitä, että näiden lainojen liikkeeseen laskeminen olisi osa julkisen vallan oikeuksien käyttöä.

63. Vaikka on niin, että valtion toteuttaman obligaatiolainan liikkeeseen laskemisen katsotaan kuuluvan iure gestionis -toimenpiteisiin, se, että valtio käyttää myöhemmin lainsäädäntävaltaansa, joka sitä vastoin kuuluu iure imperii -toimenpiteisiin, on myös otettava huomioon, sillä on selvää, että Kreikan valtiota vastaan nostettujen vahingonkorvauskanteiden perustana ovat paitsi alkuperäiset arvopaperit myös ja ennen kaikkea laki 4050/2012, joka mahdollisti arvopapereiden vaihdon ja siten velan pienentämisen sillä, että lainaehtoihin lisättiin yhteistoimintalausekkeita. Tässä erityisessä tilanteessa voidaan kysyä, miten pitäisi arvioida sellaista oikeussuhdetta, joka johtuu paitsi valtion

61 — EU:C:2007:102.

62 — Tuomion 37 kohta. Kursivointi tässä.

63 — Tuomion 41 kohta.

64 — EU:C:2004:77. Oikeusriidan asianosaisina oli kaksi yksityisoikeudellista oikeushenkilöä.

65 — Erityisesti on aiheellista korostaa, ettei ole lainkaan näytetty toteen, että Saksan lainsäädäntö osoitettaisiin kansainvälisen yksityisoikeuden säännöissä pääasiassa sovellettavaksi laiksi.

66 — Ks. vastaavasti O’Keefe, R., Tams, C. J. ja Tzanakopoulos, A., *The United Nations Convention on Jurisdictional Immunities of States and Their Property – A Commentary*, Oxford University Press, 2013, s. 64, sekä kansainvälisen oikeuden toimikunnan vuosikirjan liitteenä oleva valtioiden ja niiden omaisuuden lainkäytöllistä koskemattomuutta käsittelevän työryhmän raportti, 1999, nide II, toinen osa [A/CN.4/SER.A/1999/Add.1 (Osa 2)], s. 157, erityisesti s. 170, 54 kohta.

joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskusta myös näihin joukkovelkakirjoihin liittyvien ehtojen yksipuolisesta muuttamisesta lainsäädäntöteitse. Voidaan kysyä, että kun valtio toimii kahdella tasolla eli sekä sopimuspuolena että julkisen vallan käyttäjänä, onko sitä vastaan nostettu vahingonkorvauskanne suunnattu iure imperii -toimenpiteisiin vai iure gestionis -toimenpiteisiin. Tähän kysymykseen vastaaminen edellyttää mielestäni sitä, että tehdään ero niiden menettelytapojen välillä, joilla suvereeni valtio käyttää lainsäädäntövaltaansa.

64. Jos valtio antaa sopimuspuolia sitovan yleisen ja abstraktin normin, joka voi välillisesti johtaa sopimusehtojen muuttamiseen, kuten verolainsäädännön muuttaminen, tämä valtion lainsäädäntötoimi voidaan erottaa valtion toimenpiteestä sopimuspuolena ilman, että tämä muuttaa alkuperäisestä sopimuksesta johtuvien oikeussuhteiden luonnetta.

65. Jos sen sijaan liikkeeseenlaskijavaltio käyttää suvereenia valtaansa antaakseen yleisen ja abstraktin normin sijaan erityisen ja konkreettisen normin, jonka tavoitteena ja seurauksena on liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjojen järjestelmän välitön loukkaaminen, sen toimenpidettä julkisen vallan käyttäjänä ei minusta voida erottaa sen toimenpiteestä sopimuspuolena. Tällaisessa tilanteessa sopimuspuolena oleva valtio on näet juuri se, joka käyttää suvereenia valtaansa välittömästi sopimukseen nähden. Kreikan lainsäätäjän lailla 4050/2012 toteuttama toimenpide kuuluu tämän jälkimmäisen tilanteen piiriin. Kreikan valtio toimi yksipuolisesti, taannehtivasti ja sitovasti muuttaakseen obligaatiolainojen liikkeeseenlaskua koskevia ehtoja lisäämällä niihin yhteistoimintalausekkeen, jolla arvopapereiden haltijoiden vähemmistöä voidaan vaatia taipumaan enemmistön tahtoon. Jotta voidaan vakuuttua siitä, että tämä toimenpide todella kuuluu iure imperii -toimenpiteisiin, on riittävää pohtia, sallisivatko yksityisten välisissä suhteissa tavanomaisesti sovellettavat säännöt sen, että yksi sopimuspuoli lisää sopimukseen sen teon jälkeen tällaisen lausekkeen taannehtivasti ja ilman toisen sopimuspuolen suostumusta. Näissä kohdennetun toimenpiteen erityisolosuhteissa minusta ei tunnu mahdolliselta ajatella, että Kreikan valtiota vastaan nostettu vahingonkorvauskanne voitaisiin mieltää niin, ettei siinä ole kyse julkista valtaa käytettäessä toteutetuista toimenpiteistä.

66. On lisäksi aiheellista korostaa, että Kreikan lainsäätäjän toimenpide toteutettiin Kreikan yksityisen velan uudelleenjärjestelyn poikkeuksellisessa asiayhteydessä, kun tavoitteena oli välttää Kreikan maksukyvyttömyys saamalla velkojat suostumaan velan pienentämiseen.

67. Unionin 21.7.2011 pidetyn ensimmäisen ylimääräisen huippukokouksen jälkeen, jonka päätteeksi lyötiin lukkoon Helleenien tasavallan tukiohjelma, joka kattaa ”yksityisen sektorin poikkeuksellisen ja vapaaehtoisen osallistumisen”,⁶⁷ euroalueen jäsenvaltioiden valtionpäämiehet tai hallitusten päämiehet kehittivät 26. ja 27.10.2011 pidetyn uuden huippukokouksen päätteeksi Helleenien tasavaltaa, yksityisiä sijoittajia ja kaikkia osapuolia laatimaan ”vapaaehtoisen”⁶⁸ joukkovelkakirjojen vaihtamisjärjestelyn, jossa yksityisen sektorin hallussa olevaan Kreikan nimellismääräiseen velkaan tehdään 50 prosentin nimellisvähennys.⁶⁹ Laki 4050/2012 annettiin juuri näiden päätösten jälkeen.

68. Nämä toimet, jotka toteutettiin Helleenien tasavallan rahoitus- ja talousjärjestelmän suojaamisen varmistamiseksi ja laajemmin ottaen koko euroalueen rahoitusvakauden turvaamiseksi ja jotka liittyvät erottamattomasti unionin rahapolitiikkaan, ovat valtion suvereenisuuden luontaisia ilmenemismuotoja.

67 — Ks. asiakirja nimeltä ”Eurooppa-neuvosto 2011”, s. 6 ja 7. Asiakirjaan voi tutustusta osoitteessa <http://www.european-council.europa.eu/media/555288/qcao11001frc.pdf>.

68 — Eräs osanottaja kutsui Kreikan velan uudelleenjärjestelyä ”vapaaehtoisen pakolliseksi”. Ks. De Vauplane, H., ”Le rôle du juge pendant la crise: entre ombre et lumière”, *Revue des Affaires Européennes – Law & European Affairs* 2012/4, s. 773, erityisesti s. 775. Velkaa voitaisiin kutsua myös ”pakollisen vapaaehtoiseksi”.

69 — Ks. alaviitteessä 67 mainittu asiakirja nimeltä ”Eurooppa-neuvosto 2011”, s. 65, otsikon ”Euroopan unionin valtion- tai hallitusten päämiesten julkilausuma – 26. lokakuuta 2011” alla oleva 12 kohta.

69. On syytä vielä täsmentää, etten päättele julkisen vallan ilmenemistä suinkaan yhteistoimintalausekkeiden mekanismin käyttöönoton perusteella. Näitä lausekkeitä on näet käytetty yleisesti taloudellisissa suhteissa aina 1990-luvulta asti sekä Etelä-Amerikan valtioiden perättäisissä valtionvelkakriiseissä. Euroopan vakausmekanismin perustamissopimuksin⁷⁰ sitä paitsi osoittaa mainittujen lausekkeiden tärkeyden, ja euroalueen jäsenvaltioiden on liitettävä ne nykyisin luottosopimuksiin ottaessaan lainaa yksityisiltä velkojilta.⁷¹ Julkisen vallan käytöstä kertoo sitä vastoin se, että tällaisia lausekkeitä liitetään taannehtivasti ja sitovasti nykyisin voimassa olevien lainojen liikkeeseenlaskua koskeviin ehtoihin Kreikan valtion ja euroalueen kaikkien jäsenvaltioiden huomattavan tärkeisiin intresseihin liittyvistä syistä.

70. Johdan edellä sanotusta, että haltijoiden vähemmistön jäsenvaltiota vastaan arvopapereiden vaihdon seurauksena nostamassa kanteessa on väistämättä kyse Kreikan valtion vastuusta julkista valtaa käytettäessä tehdyistä toimenpiteistä, ilman että voitaisiin vedota siihen, että kyseisten arvopapereiden vaihto, jolla pyrittiin niiden nimellisarvon alentamiseen, on edellyttänyt enemmistöpäätöstä. Tässä suhteessa komission päättely, jossa näytetään ajateltavan, että Kreikan valtion toimenpide olisi sijoittunut iure imperii -toimenpiteiden piiriin, jos Kreikan valtio olisi uudelleenjärjestelylausekkeen lisäämisen sijaan jyrkemmin vaatinut velkansa muuttamista ilman velkojien suostumusta, tuntuu minusta kyseenalaiselta siinä mielessä, että tämän päättelyn mukaan oikeussuhteen luonnehdinta riippuu siitä, kuinka vakavasti valtio on loukannut sopimuskumppanien oikeuksia.

71. Näistä syistä katson, ettei pääasian kantajien nostama kanne kuulu asetuksen N:o 1393/2007 soveltamisalaan.

72. Olen jo käsiteltävien ennakkoratkaisupyyntöjen tutkittavaksi ottamista koskevan tarkastelun yhteydessä⁷² esittänyt syyt, joilla voidaan minusta perustella se, että kansallinen tuomioistuin voi jo menettelyn varhaisessa vaiheessa harjoittaa asetuksen N:o 1393/2007 aineellisen soveltamisalan valvontaa esittämällä tarvittaessa unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen. Tyydyn siten vain lisäämään, että komission esittämällä käsityksellä, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen pitäisi rajoittaa vain alustavaan valvontaan, ei ole minkäänlaista säädösperstusta.⁷³

IV Ratkaisuehdotus

73. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Landgericht Wiesbadenin ja Landgericht Kielin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1393/2007 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden” käsitettä on tulkittava siten, ettei se kata kannetta, jonka yksityinen, jolla on hallussaan jäsenvaltion

70 — Euroopan vakausmekanismin perustamisesta Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltaan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä Brysselissä 2.2.2012 tehty sopimus.

71 — Ks. mainitun sopimuksen 12 artiklan 3 kohta, jossa määritellään vakautustuessa noudatettavat periaatteet. Yhteistoimintalausekkeiden järjestelmällinen liittäminen euromääräisiin valtion joukkovelkakirjoihin liittyviin ehtoihin oli yksi niistä toimenpiteistä, joista euroalueen jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet päättivät 9.12.2011 vastatakseen valtionvelkakriisiin (ks. alaviitteessä 67 mainittu asiakirja nimeltä ”Eurooppa-neuvosto 2011”, s. 71, otsikon ”Euroalueen valtion- tai hallitusten päämiesten julkilausuma – 9.12.2011” alla oleva 15 kohta).

72 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 37 kohta.

73 — Tästä on aiheellista huomata, että asetuksessa N:o 1393/2007 rajoitetaan ainoastaan vastaanottavan viranomaisen harkintavaltaa. Tämä voi palauttaa tiedoksiantopyynnön lähettävälle viranomaiselle vain, ”jos on ilmeistä, että tiedoksiantopyyntö ei kuulu [tämän] asetuksen soveltamisalaan”. Asetuksessa N:o 1393/2007 ei sitä vastoin rajoiteta mitenkään lähettävän viranomaisen eikä etenkin oikeusriitaa käsittelevän tuomioistuimen tulkintavaltaa, kun – kuten on asian laita Saksan oikeuden mukaan – tämä tuomioistuin voi joutua ratkaisemaan mainitun asetuksen soveltamisalan menettelyn alkuvaiheessa.

liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja, nostaa sillä perusteella vastuussa olevaa valtiota vastaan, että mainittu yksityinen velvoitettiin hyväksymään kyseisten joukkovelkakirjojen vaihtaminen arvoltaan alempiin joukkovelkakirjoihin kansallisen lainsäätäjän säädettyä lain, jolla joukkovelkakirjoihin sovellettavia ehtoja muutettiin yksipuolisesti ja taannehtivasti lisäämällä niihin yhteistoimintalauseke, jonka mukaan joukkovelkakirjojen haltijoiden enemmistö voi vaatia vähemmistöä hyväksymään tällaisen vaihdon.